

**Stichting Prinses Beatrix Spierfonds
Den Haag**

Jaarrekening 2016

Inhoudsopgave

Jaarrekening

Samengevoegde balans per 31 december 2016	3
Samengevoegde staat van baten en lasten over 2016	4
Kasstroomoverzicht 2016	5
Toelichting lastenverdeling over 2016	6

Toelichting bij de jaarrekening 2016

Toelichting bij de jaarrekening 2016	7
Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	8
Grondslagen voor de resultaatbepaling	11

Toelichting op de balans

A. Materiële vaste activa	12
B. Financiële vaste activa	12
C. Vorderingen en overlopende activa	13
E. Reserves	14
F. Fondsen	14
G. Voorzieningen	15
H. Langlopende schulden	15
I. Kortlopende schulden	15
J. Niet in balans opgenomen activa en verplichtingen	16

Toelichting op de staat van baten en lasten

K. Baten	17
L. Besteed aan doelstellingen	20
M. Wervingskosten	22
N. Kosten beheer en administratie	22
O. Kosten eigen organisatie	23
P. Saldo financiële baten en lasten	25
Bezoldiging bestuur en directie	26
Vaststelling jaarrekening	27
Resultaatverdeling	27
Ondertekening bestuur	27

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	27
---	----

Jaarrekening

(na resultaatbestemming)

Samengevoegde balans per 31 december 2016

		31 december 2016	31 december 2015
		€	€
ACTIVA			
Materiële vaste activa	A	620.665	672.375
Financiële vaste activa	B	<u>10.972.428</u>	<u>12.902.706</u>
		11.593.093	13.575.081
Vorderingen en overlopende activa	C	1.450.923	1.099.350
Liquide middelen	D	<u>10.408.597</u>	<u>8.729.069</u>
		11.859.520	9.828.419
Totaal		<u>23.452.613</u>	<u>23.403.500</u>
PASSIVA			
Reserves en fondsen			
Reserves	E		
Continuïteitsreserve		1.900.000	1.900.000
Bestemmingsreserve subsidiëring PO's		1.473.000	1.473.000
Reserve als bron van inkomsten		<u>6.767.771</u>	<u>6.519.637</u>
		10.140.771	9.892.637
Fondsen	F		
Bestemmingsfondsen		429.450	219.085
		<u>10.570.221</u>	<u>10.111.722</u>
Voorzieningen	G	896.512	901.897
Langlopende schulden	H	5.842.288	5.867.008
Kortlopende schulden	I	<u>6.143.592</u>	<u>6.522.873</u>
Totaal		<u>23.452.613</u>	<u>23.403.500</u>

Samengevoegde staat van baten en lasten over 2016

		<u>Werkelijk 2016</u>	<u>Begroot 2016</u>	<u>Werkelijk 2015</u>
		€	€	€
Baten:	K			
Baten van particulieren	K1	4.320.799	3.825.000	3.422.274
Baten van bedrijven	K2	226.120	50.000	78.211
Baten van loterijorganisaties	K3	1.375.613	1.200.000	1.179.407
Baten van subsidies van overheden	K4	0	0	0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	K5	842.898	550.000	1.445.833
Som van de geworven baten		6.765.430	5.625.000	6.125.725
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	K6	52.340	65.000	51.246
Overige baten	K7	140.733	140.000	139.796
Som van de baten		6.958.503	5.830.000	6.316.767
Lasten:				
Besteed aan doelstellingen	L			
Wetenschappelijk onderzoek	L1	3.025.143	2.835.000	3.347.632
Patiëntenondersteuning	L2	1.653.251	1.678.000	1.644.537
Voorlichting	L3	1.260.514	1.238.000	1.473.997
		5.938.908	5.751.000	6.466.166
Wervingskosten	M	1.048.899	1.100.000	1.155.667
Kosten beheer en administratie	N	176.746	173.000	206.760
Som der lasten		7.164.553	7.024.000	7.828.593
Saldo voor financiële baten en lasten		-206.050	-1.194.000	-1.511.826
Saldo financiële baten en lasten	P	664.549	675.000	832.305
Som van baten en lasten		458.499	-519.000	-679.521
Bestemming saldo van baten en lasten:				
Toevoeging aan/onttrekking van:				
Continuïteitsreserve		0	0	100.000
Bestemmingsreserve subsidiëring PO's		0	0	-100.000
Reserve als bron van inkomsten		248.134	-519.000	-758.934
Bestemmingsfonds "SMA De wereld uit"		2.463	0	97.657
Bestemmingsfonds "GBS/CIDP De wereld uit"		5.428	0	2.241
Bestemmingsfonds "Myotone Dystrofie De wereld uit"		165.629	0	-63.583
Bestemmingsfonds "FSHD De wereld uit"		36.845	0	43.098
		458.499	-519.000	-679.521
Kengetallen:				
Bestedingspercentage doelstelling/baten	L	85,3%	98,6%	102,4%
Bestedingspercentage doelstelling/lasten	L	82,9%	81,9%	82,6%
Kostenpercentage wervingskosten/geworven baten	M	15,5%	19,6%	18,9%
Kostenpercentage beheer en administratie/lasten	N	2,5%	2,5%	2,6%

Kasstroomoverzicht over 2016

		2016		2015	
	pag.	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Tekort/overschot	4		458.499		-679.521
Aanpassing voor:					
Afschrijving op materiële vaste activa	12	53.039		58.390	
Afschrijving desinvesteringen	12	0		-45.821	
Mutatie voorzieningen	3	-5.385		54.207	
			47.654		66.776
Verandering in werkkapitaal:					
Vorderingen	3	-351.573		200.537	
Kortlopende schulden	3	-379.281		-179.974	
			-730.854		20.563
Kasstroom uit operationele activiteiten			-224.701		-592.182
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
Investerings materiële vaste activa	12	-1.329		-1.292	
Desinvesteringen materiële vaste activa	12	0		45.821	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			-1.329		44.529
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Financiële vaste activa	3	1.930.278		1.644.510	
Mutaties langlopende schulden	3	-24.720		-225.267	
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			1.905.558		1.419.243
Netto kasstroom (toename/afname geldmiddelen)			1.679.528		871.590
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:					
			2016		2015
			€		€
Stand per 1 januari			8.729.069		7.857.479
Mutatie boekjaar			1.679.528		871.590
Stand per 31 december	3		10.408.597		8.729.069

Toelichting lastenverdeling over 2016

Bestemming	Besteed aan doelstellingen			Wervingskosten	Kosten beheer en administratie	Totaal 2016	Begroet 2016	Totaal 2015
Lasten	Voorlichting							
	Wetenschappelijk onderzoek	Patiënten-ondersteuning		€	€	€	€	€
Verstrekte subsidies en bijdragen	2.744.116	1.470.159	0	0	0	4.214.275	4.046.000	4.567.254
Aankopen en verwervingen	0	0	0	354.780	0	354.780	393.000	467.924
Uitbesteed werk	0	0	0	111.635	0	111.635	107.000	130.310
Communicatiekosten	0	0	603.718	0	0	603.718	500.000	832.802
Personeelskosten	228.740	149.043	534.630	473.926	78.652	1.464.991	1.480.000	1.384.219
Huisvestingskosten	9.166	5.978	21.385	19.025	3.152	58.706	75.000	60.625
Kantoor- en algemene kosten	34.836	22.666	81.437	72.377	92.093	303.409	332.000	328.631
Afschrijving	8.285	5.405	19.344	17.156	2.849	53.039	91.000	56.828
Totaal	3.025.143	1.653.251	1.260.514	1.048.899	176.746	7.164.553	7.024.000	7.828.593
Toerekeningspercentage 2016	14,95%	9,74%	34,93%	30,98%	9,40%	100,00%		
Toerekeningspercentage 2015	13,53%	9,69%	35,03%	30,45%	11,30%	100,00%		

Met het toerekeningspercentage wordt bedoeld het gedeelte van de kosten met een gemengd karakter dat wordt toegerekend aan deze bestemming. Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en niet worden toegerekend aan de doelstelling of werving van baten.

De toerekening van de kosten eigen organisatie, in procenten per doelstelling, is bepaald aan de hand van de geschatte urenbesteding per medewerker per doelstelling. De schatting is gebaseerd op de tijdverantwoording in het verleden.

Volgende kostenposten zijn voor 100% toebedeeld aan kosten beheer en administratie:

- bankkosten
- accountantskosten
- advieskosten

Kosten van uitzendkrachten worden toebedeeld aan de bestemmingen waarvoor de uitzendkrachten zijn ingehuurd.

Toelichting bij de jaarrekening 2016

Vestigingsadres

Stichting Prinses Beatrix Spierfonds (KvK-nummer 41151611) is feitelijk gevestigd aan de Javastraat 86, 2585 AS te Den Haag.

Organisatiestructuur

Stichting Prinses Beatrix Spierfonds en Stichting Exploitatie Vakantiehuizen Prinses Beatrix Spierfonds (SEV) (KvK-nummer 41160099), beide gevestigd in Den Haag, vormen samen een economische eenheid.

Uit dien hoofde is de gecombineerde balans en staat van baten en lasten van deze stichtingen in deze jaarrekening opgenomen.

Totale (huur)baten van de SEV bedraagt in 2016 €140.733 (v.j. €139.796).

Totale exploitatiekosten van de SEV bedraagt in 2016 €150.550 (v.j. €159.548).

Het exploitatietekort van de SEV bedraagt in 2016 €9.817 (v.j. €19.753).

Reserves van de SEV bedraagt in 2016 €45 (v.j. €45).

Doel van de Stichting Prinses Beatrix Spierfonds is het bestrijden van spierziekten door het financieren van wetenschappelijk onderzoek en het verbeteren van de kwaliteit van leven van patiënten en hun familie.

Doel van de Stichting Exploitatie Vakantiehuizen Prinses Beatrix Spierfonds is het verhogen van kwaliteit van leven van personen die lijden aan spierziekten die onder de doelstelling van de Stichting Prinses Beatrix Spierfonds vallen. Stichting Exploitatie Vakantiehuizen Prinses Beatrix Spierfonds tracht dit doel te bereiken door het verhuren van specifiek voor bovengenoemde doelgroep (gehandicapten) aangepaste vakantiewoningen.

Stichting Prinses Beatrix Spierfonds en Stichting Exploitatie Vakantiehuizen Prinses Beatrix Spierfonds beogen geen winst.

De bestuurlijke samenstelling van beide stichtingen is aan elkaar gelijk.

De jaarrekening is opgesteld op 4 april 2017.

Verslaggevingperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2016 geldmiddelen zijn opgeofferd.

Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de directie van het Prinses Beatrix Spierfonds zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat de directie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Vergelijking met voorgaand jaar

De jaarrekening is opgesteld conform de nieuwste richtlijn 'RJ 650 Fondsenwervende organisaties' gedateerd op 11 oktober 2016.

Het model voor de staat van baten en lasten is ten opzichte van de vorige Richtlijn 650 gewijzigd.

Om die reden zijn de vergelijkende cijfers aangepast.

Vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de winst-en-verliesrekening.

Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur.

Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van grond- en hulpstoffen en kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de vervaardiging inclusief installatiekosten.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Gebouwen	:	3%
Inventaris, auto en collectemateriaal	:	10 - 33,3%

Financiële vaste activa

Effecten, niet zijnde obligaties, worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden de ter beurze genoteerde effecten gewaardeerd tegen de beurswaarde. Alle gerealiseerde en niet-gerealiseerde waardeveranderingen van de beursgenoteerde effecten worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

De obligaties worden gewaardeerd tegen de aflossingswaarde. Het verschil tussen de aanschafwaarde en de aflossingswaarde wordt vereffend middels afschrijvingen/bijschrijvingen gedurende de resterende looptijd van de lening. De valutatermijncontracten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa worden gewaardeerd tegen de reële waarde.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via de winst-en-verliesrekening worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

De onder financiële vaste activa opgenomen overige vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de aflossingswaarde.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

In 2016 zijn er geen indicaties geweest en er is geen sprake van bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Reserves

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen ingeval van (tijdelijk) sterk tegenvallende opbrengsten.

De omvang van de continuïteitsreserve is door het fonds vastgesteld op circa eenmaal de organisatiekosten van het fonds.

Daarmee blijft de reserve ruim binnen de norm van de richtlijn 'Reserve Goede Doelen' van Goede Doelen Nederland, hetgeen maximaal 1,5 maal kosten werkorganisatie bedraagt.

Bestemmingsreserve subsidies patiëntenorganisaties

Betreft een bestemmingsreserve aangehouden door het bestuur ten behoeve van de subsidiëring van patiënten-organisaties op lange termijn.

Reserve als bron van inkomsten

Voor de realisatie van de doelstelling op lange termijn, is een reserve als bron van inkomsten gevormd.

De reserve is bestemd voor bestedingen aan de doelstellingen van het Prinses Beatrix Spierfonds.

Fondsen

Bestemmingsfonds "SMA De wereld uit"

Bestemmingsfonds "SMA De wereld uit" betreft van derden verkregen middelen die specifiek bestemd zijn voor wetenschappelijk onderzoek naar de spierziekte spinale spieratrofie (SMA).

Bestemmingsfonds "GBS/CIDP De wereld uit"

Bestemmingsfonds "GBS/CIDP De wereld uit" betreft van derden verkregen middelen die specifiek bestemd zijn voor wetenschappelijk onderzoek naar de spierziekte Guillain-Barré syndroom (GBS) en chronische inflammatoire demyeliniserende polyneuropathie (CIDP).

Bestemmingsfonds "Myotone Dystrofie De wereld uit"

Bestemmingsfonds "Myotone Dystrofie De wereld uit" betreft van derden verkregen middelen die specifiek bestemd zijn voor wetenschappelijk onderzoek naar de spierziekte myotone dystrofie.

Bestemmingsfonds "FSHD De wereld uit"

Bestemmingsfonds "FSHD De wereld uit" betreft van derden verkregen middelen die specifiek bestemd zijn voor wetenschappelijk onderzoek naar de spierziekte facioscapulohumerale Dystrofie (FSHD).

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Kortlopende schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen.

Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten

Baten

Baten worden verantwoord in het jaar waaraan ze kunnen worden toegerekend.

Collecte

Opbrengst uit collecte betreft de collecteopbrengst vóór aftrek van eventuele kosten van comités en stortingskosten van banken.

Baten uit nalatenschappen

Erfstellingen en legaten worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit is normaliter het geval als de akte van scheiding en deling van de notaris is ontvangen. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen, voor zover deze niet al in een voorgaand boekjaar zijn verantwoord.

Donaties en giften

Donaties en giften worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Baten van loterijorganisaties

De ontvangen bijdragen uit nationale loterijen worden verantwoord als baten van loterijorganisaties.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

De ontvangen bijdragen van kerken en andere fondsenwervende instellingen worden verantwoord als baten van andere organisaties zonder winststreven.

Kosten

Bestedingen aan doelstelling

Bijdragen betreffende wetenschappelijk onderzoek en patiëntenzorg worden als last verantwoord in het jaar waarin deze bijdragen zijn toegezegd.

De huurprijzen van de vakantiehuisen worden gesubsidieerd door het Prinses Beatrix Spierfonds. Het exploitatietekort van de vakantiehuisen is opgenomen in de gecombineerde staat van baten en lasten onder de post 'besteding aan patiëntenondersteuning'.

Het Prinses Beatrix Spierfonds geeft voorlichting, die primair ten doel heeft het bewerkstelligen van bewustwording, attitudeverandering en gedragsverandering bij de doelgroep.

Kosten organisatie

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Het Prinses Beatrix Spierfonds heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar ,verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag dat als pensioenvoorziening is opgenomen, is de beste schatting van de nog niet afgefinancierde bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Afschrijvingen materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Saldo financiële baten en lasten

Opbrengsten en kosten uit financiële activa worden verantwoord onder de post 'saldo financiële baten en lasten'.

Opbrengsten en kosten uit financiële activa worden verantwoord in het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Toelichting op de balans

A. Materiële vaste activa

	Gebouwen en terreinen	Inventaris auto's en collecte- materiaal	Vakantie- huizen en faciliteiten	Totaal 2016
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2016				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	1.163.204	418.086	10	1.581.300
Cumulatieve waardevermindering en afschrijvingen	-522.076	-386.849	0	-908.925
Boekwaarde	<u>641.128</u>	<u>31.237</u>	<u>10</u>	<u>672.375</u>
Mutaties				
Investerings-	0	1.329	0	1.329
Afschrijvingen	-34.896	-18.143	0	-53.039
Desinvesteringen	0	0	0	0
Waardeverminderingen	0	0	0	0
Terugneming van waardeverminderingen	0	0	0	0
Afschrijvingen desinvesteringen	0	0	0	0
Saldo	<u>-34.896</u>	<u>-16.814</u>	<u>0</u>	<u>-51.710</u>
Stand per 31 december 2016				
Verkrijgings- of vervaardigingsprijzen	1.163.204	419.415	10	1.582.629
Cumulatieve waardevermindering en afschrijvingen	-556.972	-404.992	0	-961.964
Boekwaarde	<u>606.232</u>	<u>14.423</u>	<u>10</u>	<u>620.665</u>
Afschrijvingspercentage	<u>0 - 3%</u>	<u>10 - 33,3%</u>		

De WOZ-waarde van de gebouwen en terreinen bedraagt in 2016 €1.080.000 (v.j. €1.100.000).

De WOZ-waarde van de vakantiehuizen bedraagt in 2016 €3.398.000 (v.j. €3.505.000).

De in gebruik genomen vakantiehuizen inclusief faciliteiten, zijn gezien de beperkte aanwendbaarheid (uitsluitend in het kader van de doelstelling van het Fonds) afgewaardeerd tot een euro per huis.

Van bovenstaande materiële vaste activa wordt €620.652 (v.j. €672.365) aangehouden voor de bedrijfsvoering en €10 (€1,- per vakantiehuis) voor de directe aanwending in het kader van de doelstelling.

B. Financiële vaste activa

	2016	2015
	€	€
Effecten	10.507.618	12.475.623
Vorderingen	464.810	427.083
	<u>10.972.428</u>	<u>12.902.706</u>
Effecten	2016	2015
	€	€
Aandelen	6.484.211	6.593.217
Obligaties	4.023.407	5.882.406
Saldo per 31 december	<u>10.507.618</u>	<u>12.475.623</u>

	Aandelen		Obligaties		Totaal
	€	€	€	€	€
Waarde per 1 januari 2016		6.593.217		5.882.406	12.475.623
Aflossingen		0		0	0
Verkrijging uit erfstellingen en legaten	0		0		0
Aankopen	1.928.481		0	1.928.481	
Aankopen tegen aanschafwaarde		1.928.481		0	1.928.481
Verkopen tegen beurswaarde	-2.246.193		-2.016.870	-4.263.063	
Verkopen tegen boekwaarde	0		0	0	
Gerealiseerd koersresultaat	356.884		166.870	523.754	
Verkopen tegen aanschafwaarde		-1.889.309	-1.850.000		-3.739.309
Afschrijving agio/disagio		0	-8.999		-8.999
Mutatie ongerealiseerd koersresultaat		-148.178	0		-148.178
Waarde per 31 december 2016		<u>6.484.211</u>		<u>4.023.407</u>	<u>10.507.618</u>

Obligaties worden door het Prinses Beatrix Spierfonds in de regel aangehouden tot het einde van de looptijd. Het waarden van deze obligaties op beurswaarde leidt tot jaarlijks wisselende 'ongerealiseerde koersresultaten' welke het gevolg zijn van wijzigingen in het niveau van de markttrent. Deze baten en lasten compenseren elkaar over de looptijd. Daarom is besloten de obligaties te waarden in aanschafwaarde bij verkrijging met een over de looptijd gespreide aanpassing naar de aflossingswaarde op de einddatum.

De reële waarde van de obligaties bedraagt ultimo 2016 €5.248.633 (v.j. €7.294.832). De obligaties betreffen met name staats- en staatsgerelateerde obligaties. De looptijd van de obligaties is gespreid over een periode van 1 tot 22 jaar.

Het gemiddeld rentepercentage is 4,7%.

Het belegd vermogen wordt naast aandelen en obligaties voor een belangrijk deel aangehouden in deposito's.

	2012	2013	2014	2015	2016
Rendement beleggingsportefeuille (excl. liquiditeiten)*:	8,2%	8,5%	6,2%	5,7%	5,3%

Vorderingen

Vorderingen hebben vooral betrekking op het langlopend deel van de te ontvangen bijdragen wetenschappelijk onderzoek toegezegd door Stichting Spieren voor Spieren.

	2016	2015
	€	€
Stand per 1 januari	427.083	370.416
Mutaties	37.727	56.667
Stand per 31 december	<u>464.810</u>	<u>427.083</u>

Financiële vaste activa worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

C. Vorderingen en overlopende activa

	2016	2015
	€	€
Rechten uit testamentaire beschikkingen	247.789	15.000
Lopende rente obligaties	137.284	171.300
Lopende rente deposito's	14.886	28.411
VriendenLoterij	145.335	149.860
VriendenLoterij geoormerkte loten	92.999	58.127
Lotto	143.283	83.000
Nog te ontvangen bijdragen cofinanciering	399.239	333.595
Omzetbelasting	962	3.076
Vooruitbetaalde en te vorderen posten	269.146	256.981
	<u>1.450.923</u>	<u>1.099.350</u>

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Van bovenstaande vorderingen en overlopende activa wordt €1.111.815 (v.j. €839.293) aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling en €270.108 (v.j. €260.057) aangehouden voor de bedrijfsvoering.

* O.b.v. gemiddeld belegd vermogen volgens waarderingsgrondslagen Prinses Beatrix Spierfonds.

D. Liquide middelen

	2016	2015
	€	€
Deposito's	8.961.000	7.582.000
Banken	1.446.038	1.145.583
Kas	1.559	1.486
	<u>10.408.597</u>	<u>8.729.069</u>

De liquide middelen zijn direct opeisbaar. Het rentepercentage op de deposito's bedraagt gemiddeld 0,6%.

E. Reserves

	2016	2015
	€	€
Continuïteitsreserve	1.900.000	1.900.000
Bestemmingsreserve subsidies PO's (patiëntenorganisaties)	1.473.000	1.473.000
Reserve als bron van inkomsten	6.767.771	6.519.637
	<u>10.140.771</u>	<u>9.892.637</u>

	Stand 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Mutatie per saldo	Stand 31 december
	€	€	€	€	€
De mutaties in de reserves in het boekjaar 2016:					
Continuïteitsreserve	1.900.000	0	0	0	1.900.000
Bestemmingsreserve subsidies PO's	1.473.000	0	0	0	1.473.000
Reserve als bron van inkomsten	6.519.637	248.134	0	248.134	6.767.771
	<u>9.892.637</u>	<u>248.134</u>	<u>0</u>	<u>248.134</u>	<u>10.140.771</u>

Prinses Beatrix Spierfonds heeft in 2016 een legaat van €111.142 ontvangen. Aan het fonds is de last opgelegd dat het gelegateerde bedrag te bestemmen is ter versterking van het vermogen. Uitsluitend de opbrengst/het rendement van het gelegateerde bedrag mag worden besteed aan de realisering van de doelstelling van het fonds. Het gelegateerde bedrag is toegevoegd aan de "Reserve als bron van inkomsten".

Op bovenstaande bestemmingsreserves berust geen verplichting. De beperkte bestedingsmogelijkheid is aangegeven door het bestuur.

F. Fondsen

	2016	2015
	€	€
Bestemmingsfondsen		
Bestemmingsfonds "SMA De wereld uit"	139.483	137.020
Bestemmingsfonds "GBS/CIDP De wereld uit"	27.444	22.016
Bestemmingsfonds "Myotone Dystrofie De wereld uit"	178.175	12.546
Bestemmingsfonds "FSHD De wereld uit"	84.348	47.503
	<u>429.450</u>	<u>219.085</u>

	Stand 1 januari	Toevoeging	Onttrekking	Mutatie per saldo	Stand 31 december
	€	€	€	€	€
De mutaties in de fondsen in het boekjaar 2016:					
Bestemmingsfonds "SMA De wereld uit"	137.020	200.363	-197.900	2.463	139.483
Bestemmingsfonds "GBS/CIDP De wereld uit"	22.016	5.428	0	5.428	27.444
Bestemmingsfonds "Myotone Dystrofie De wereld uit"	12.546	167.350	-1.721	165.629	178.175
Bestemmingsfonds "FSHD De wereld uit"	47.503	36.845	0	36.845	84.348
	<u>219.085</u>	<u>409.986</u>	<u>-199.621</u>	<u>210.365</u>	<u>429.450</u>

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsfondsen is aangegeven door derden.

G. Voorzieningen

	Totaal 2016	Totaal 2015
	€	€
Stand per 1 januari	841.803	789.690
Dotaties	60.000	60.000
Onttrekkingen	-5.291	-7.887
Vrijval	0	0
Stand per 31 december	<u>896.512</u>	<u>841.803</u>

De voorziening onderhoud is bestemd ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud van de onroerende goederen.
De voorziening is aan te merken als langlopend.

H. Langlopende schulden

	2016	2015
	€	€
Toegekende bijdragen Wetenschappelijk Onderzoek	5.125.727	4.873.487
Bijzondere Leerstoelen	160.000	240.000
Prinses Beatrix Spierfonds Onderzoeksprijzen	556.561	753.521
	<u>5.842.288</u>	<u>5.867.008</u>

Onder de langlopende schulden staan verplichtingen voor langer dan 1 jaar verantwoord.

I. Kortlopende schulden

	2016	2015
	€	€
Toegekende bijdragen	3.955.645	3.822.596
PBS Onderzoeksprijzen	310.440	448.360
Toegekende bijdragen aan Hersenstichting	0	250.000
Toegekende subsidiebijdragen aan patiëntenorganisaties	1.300.000	1.456.250
Vooruit ontvangen subsidies	58.650	58.650
Reservering vakantiedagen	58.217	45.665
Pensioenpremies	39.635	60.094
Loonbelasting en sociale premies	39.243	41.427
Crediteuren	252.051	248.718
Vooruit ontvangen en te betalen posten	129.711	151.207
	<u>6.143.592</u>	<u>6.582.967</u>

Toegekende bijdragen betreffen het kortlopend deel van de tot en met 2016 toegekende bijdragen die nog niet zijn uitgekeerd. De overige kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.
Geen van de vermelde schulden heeft een looptijd van langer dan vijf jaar.

De Prinses Beatrix Spierfonds Onderzoeksprijzen bestaan uit:

	Onderzoeks- prijs spierziekten	Totaal 2016	Totaal 2015
	€	€	€
Stand per 1 januari	1.201.881	1.201.881	1.535.154
Toekenningen	0	0	0
Bestedingen	-334.880	-334.880	-318.762
Vrijval	0	0	-14.511
Stand per 31 december	<u>867.001</u>	<u>867.001</u>	<u>1.201.881</u>
Waarvan langlopend deel	556.561	556.561	753.521
Waarvan kortlopend deel	310.440	310.440	448.360
	<u>867.001</u>	<u>867.001</u>	<u>1.201.881</u>

J. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet verwerkte rechten

Ultimo 2016 heeft het Prinses Beatrix Spierfonds 21 nog niet afgewikkelde nalatenschapdossiers, waaronder 6 legaten en 4 nalatenschappen met vruchtgebruik, die niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Door onzekerheden in de nalatenschappen is een betrouwbare schatting van de omvang niet mogelijk. Bij het vaststellen van de omvang van de lopende nalatenschappen wordt voorzichtigheid getracht. De verwachte waarde van de lopende nalatenschappen is geschat op €762.000 (exclusief nalatenschappen met vruchtgebruik).

Voorwaardelijke verplichtingen

Ultimo 2016 zijn er geen voorwaardelijke verplichtingen.

Meerjarige financiële verplichtingen

Vanwege de focus op spierziekten is de relatie met de patiëntenorganisaties BOSK, MSVN, Parkinson Vereniging en Vereniging van Huntington herzien. Met deze 4 patiëntenorganisaties is in 2012 overeengekomen dat er met ingang van boekjaar 2012 ieder boekjaar 19,1% van de loterijopbrengst, minus de geoormerkte opbrengst, van het voorafgaand boekjaar, zal worden toegekend aan deze patiëntenorganisaties. Aan ieder van de patiëntenorganisatie wordt 25% van 19,1% van de genoemde loterijopbrengst toegekend.

Niet verwerkte verplichtingen

Ultimo 2016 is er geen sprake van niet verwerkte verplichtingen.

Verplichtingen tot het subsidiëren van tekorten

Ultimo 2016 zijn er geen verplichtingen tot het subsidiëren van tekorten.

Toelichting op de staat van baten en lasten

K. Baten

		Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
		€	€	€
K1	Baten van particulieren	4.320.799	3.825.000	3.422.274
K2	Baten van bedrijven	226.120	50.000	78.211
K3	Baten van loterijorganisaties	1.375.613	1.200.000	1.179.407
K4	Baten van subsidies van overheden	0	0	0
K5	Baten van andere organisaties zonder winststreven	842.898	550.000	1.445.833
	Som van de geworven baten	6.765.430	5.625.000	6.125.725
K6	Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	52.340	65.000	51.246
K7	Overige baten	140.733	140.000	139.796
	Som van de baten	6.958.503	5.830.000	6.316.767

K1	Baten van particulieren	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
		€	€	€
	Collecte	1.487.169	1.525.000	1.542.953
	Nalatenschappen	1.522.164	1.000.000	720.360
	Bestemde nalatenschappen	189.015	0	31.164
	Donaties en giften algemeen	818.232	950.000	815.151
	Bestemde donaties en giften	304.219	350.000	312.646
	Totaal	4.320.799	3.825.000	3.422.274
	Aantal collectanten	28.000		30.000

De opbrengst uit de 'Collecte' is vóór aftrek van kosten comités en stortingskosten van banken.

De collecteopbrengst 2016 is ten opzichte van 2015 gedaald met € 55.784 (3,6%) en ten opzichte van begroting 2016 gedaald met €37.831 (-2,5%). Lagere collecteopbrengst in 2016 komt door de daling van het aantal collectanten.

Opbrengst uit 'Nalatenschappen' is ten opzichte van 2015 gestegen met €801.804 (111,3%). De stijging ten opzichte van vorig jaar komt door de hogere gemiddelde opbrengst per nalatenschap.

Onder de post "Donaties en giften algemeen" zijn de ontvangen bijdragen van sponsors van het Prinses Beatrix Spierfonds opgenomen.

Opbrengst uit 'Bestemde nalatenschappen' is ten opzichte van 2015 gestegen met €157.851 (506,2%).

In 2016 zijn er twee bestemde nalatenschappen ontvangen (2015: 1).

Bestemde nalatenschappen	Ontvangen 2016	Rentedotatie 2016	Besteed in 2016	Niet besteed	Ontvangen 2015
	€	€	€	€	€
ten behoeve van:					
Wetenschappelijk onderzoek Parkinson	75.173	0	75.173	0	31.164
Versterking vermogen van het Prinses Beatrix Spierfonds	111.142	2.700	2.700	111.142	0
	186.315	2.700	77.873	111.142	31.164

K2	Baten van bedrijven	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
		€	€	€
	Donaties en giften algemeen	113.449	50.000	78.211
	Bestemde donaties en giften	112.671	0	0
	Totaal	226.120	50.000	78.211

K3	Baten uit loterijorganisaties	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
		€	€	€
	VriendenLoterij	615.016	700.000	620.709
	VriendenLoterij geoormerkte loten	328.827	250.000	249.342
	Lotto	431.770	250.000	309.356
	Totaal	1.375.613	1.200.000	1.179.407

De totale opbrengst uit loterijen 2016 is €192.206 (16,6%) hoger dan in 2015. De stijging komt door de hogere opbrengst wegens meer geworven geoormerkte loten van de VriendenLoterij ad €79.485 (31,9%). Daarnaast is de totale uitkering van de Lotto €122.414 (39,6%) hoger dan in 2015 en €181.770 (72,7%) meer dan begroot.

K4 Baten van subsidies van overheden

Ook in 2016 zijn geen subsidies van overheden ontvangen.

K5 Baten van andere organisaties zonder winststreven

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Bijdragen diverse fondsen in wetenschappelijk onderzoek bestemd	544.965	350.000	472.100
Baten van kerken, stichtingen en vermogenfondsen algemeen	55.003	0	64.468
Baten van kerken, stichtingen en vermogenfondsen bestemd	242.930	200.000	909.265
Totaal	842.898	550.000	1.445.833

Bijdragen diverse fondsen in wetenschappelijk onderzoek bestemd hebben betrekking op bijdragen van Stichting Spieren voor Spieren. Naast de begrote bedragen werd in 2016 een extra bijdrage van de VriendenLoterij via Stichting Spieren voor Spieren ontvangen voor een onderzoek naar SMA.

Bestemde bijdragen van diverse fondsen in wetenschappelijk onderzoek ad €544.965 zijn besteed aan:

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Wetenschappelijk onderzoek SMA	245.000		0
Wetenschappelijk onderzoek Mitochondriële Myopathie	124.984		180.000
Wetenschappelijk onderzoek Duchenne	124.982		0
Wetenschappelijk onderzoek HMSN	0		125.000
Wetenschappelijk onderzoek Metabole myopathie	0		125.000
Wetenschappelijk onderzoek Pompe	50.000		0
Wetenschappelijk onderzoek ALS	0		42.100
	544.966	350.000	472.100

K6 Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

De opbrengst heeft betrekking op de opbrengst van het dansevent 'Free To Move' ad €38.590 (v.j. €44.996) en de huuropbrengst van Javastraat 84 b.g. ad €13.750 (v.j. €6.250).

K7 Overige baten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Opbrengst vakantiehuizen	140.733	140.000	139.796
Totaal	140.733	140.000	139.796

De huuropbrengst van de vakantiehuizen is ten opzichte van 2015 licht gestegen door hogere huurprijzen.

De bezettingsgraad van de vakantiehuizen is licht gedaald tot 60% (v.j. 62%).

Het aantal verhuurde weken in 2016 was 311 weken (v.j. 321 weken).

Bestemde donaties en giften

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Baten van particulieren	304.219	350.000	312.646
Baten van bedrijven	112.671	0	0
Baten van andere organisaties zonder winststreven	242.930	200.000	909.265
	659.820	550.000	1.221.911

Opbrengst uit 'Bestemde donaties en giften' is €562.091 (46,0%) minder dan in 2015.

Hogere bestemde donaties en giften in 2015 kwam met name door een grote bestemde gift ten behoeve van onderzoeken naar FSHD.

	Ontvangen 2016	Besteed in 2016	Niet besteed	Ontvangen 2015
	€	€	€	€
Besteding bestemde donaties en giften:				
Wetenschappelijk onderzoek FSHD	0	0	0	742.938
Wetenschappelijk onderzoek Duchenne	84.900	84.900	0	0
Wetenschappelijk onderzoek Pompe	53.300	53.300	0	0
Wetenschappelijk onderzoek ALS	0	0	0	105.000
Wetenschappelijk onderzoek SMA	25.000	25.000	0	0
Wetenschappelijk onderzoek spierziekten	25.000	25.000	0	55.000
Projectsubsidies Hartenwens VriendenLoterij	4.000	4.000	0	3.000
Project Patiëntendatabase	0	0	0	327
Spierziekten Centrum Nederland	57.634	57.634	0	0
SMA De wereld uit	200.363	197.900	2.463	97.657
GBS/CIPD De wereld uit	5.428	0	5.428	2.241
Myotone Dystrofie De wereld uit	167.350	1.721	165.629	169.650
FSHD De wereld uit	36.845	0	36.845	43.098
Voorzieningen vakantiehuizen	0	0	0	3.000
Totaal	659.820	449.455	210.365	1.221.911

Niet bestede bedragen zijn via de resultaatbestemming toegevoegd aan de Bestemmingsfondsen.

L. Besteed aan doelstellingen

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
L1 Wetenschappelijk onderzoek	3.025.143	2.835.000	3.347.632
L2 Patiëntenondersteuning	1.653.251	1.678.000	1.644.537
L3 Voorlichting	1.260.514	1.238.000	1.473.996
Totaal	5.938.908	5.751.000	6.466.165

Bestedingspercentages

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
Totaal besteed aan doelstellingen	5.938.908	5.751.000	6.466.165
Som van de baten	6.958.503	5.830.000	6.316.767
Som van de lasten	7.164.553	7.024.000	7.828.593
Bestedingspercentage doelstelling t.o.v. baten	85,3%	98,6%	102,4%
Bestedingspercentage doelstelling t.o.v. lasten	82,9%	81,9%	82,6%

L1 Wetenschappelijk onderzoek

	Werkelijk 2016 €	Begroting 2016 €	Werkelijk 2015 €
Wetenschappelijk onderzoek genezing			
Onderzoek genezing algemeen	1.748.667	1.500.000	1.969.194
Onderzoek genezing bestemd	245.000	200.000	976.171
	1.993.667	1.700.000	2.945.365

Wetenschappelijk onderzoek verbetering kwaliteit van leven

Onderzoek verbetering kwaliteit van leven algemeen	340.861	500.000	0
Onderzoek verbetering kwaliteit van leven bestemd	182.540	0	0
	523.401	500.000	0

Stimulering onderzoekstalent

Fellowships	90.000	90.000	79.641
Muscles2Meet	23.013	25.000	415
Bijdragen deelnemers Muscles2Meet	-2.318	0	0
Scholarships	9.260	16.000	8.000
Jaarprijs neuromusculaire ziekten	1.000	1.000	1.000
	120.955	132.000	89.056

Bevorderen van onderzoek

Subsidies ISNO	-12.147	40.000	25.889
Project patiëntendatabase	0	0	45.205
Projectsubsidies	100.000	150.000	0
Diversen	22.607	39.000	28.001
	110.460	229.000	99.095

Vrijgevallen subsidies

	2.748.483	2.561.000	3.133.516
	-4.367	0	-33.533
	2.744.116	2.561.000	3.099.983
Toerekening kosten eigen organisatie	281.027	274.000	247.649
Totaal	3.025.143	2.835.000	3.347.632

De totale besteding aan wetenschappelijk onderzoek is ten opzichte van 2015 per saldo afgenomen met €322.489 (-9,6%).

In 2015 heeft een grote bestemde gift ad €743.000 extra onderzoeken naar FSHD mogelijk gemaakt.

In 2016 hebben wij in totaal €3,0 miljoen besteed aan wetenschappelijk onderzoek, hetgeen €190.000 hoger is dan begroot. Het toekennen van een extra onderzoek boven de begroting is mogelijk gemaakt door een extra bijdrage van de VriendenLoterij via Stichting Spieren voor Spieren.

De subsidietoekenning aan ISNO (Interuniversitair Steunpunt Neuromusculair Onderzoek) is begroot, maar niet toegekend omdat er geen aanvraag door ISNO is ingediend.

In 2016 werd voor de eerste keer het symposium 'Muscles2Meet' voor jong talent georganiseerd.

De projectsubsidie betreft een startsubsidie voor het Spierziekten Centrum Nederland.

L2 Patiëntenondersteuning

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Verstrekte subsidies			
Patiëntenorganisaties	1.270.680	1.300.000	1.194.723
Individuele bijdragen	150.550	160.000	159.548
Projectsubsidies	48.929	25.000	13.000
Mutatie reservering subsidies patiëntenorganisatie	0	0	100.000
	1.470.159	1.485.000	1.467.271
Toerekening kosten eigen organisatie	183.092	193.000	177.266
Totaal	1.653.251	1.678.000	1.644.537

De besteding aan patiëntenondersteuning is ten opzichte van 2015 licht gestegen.

Onder de post verstrekte subsidies patiëntenorganisaties is inbegrepen de subsidietoekenning aan Spierziekten Nederland.

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
De post 'projectsubsidies' bestaat uit:			
Project 'Spoedhulp bij spierziekten'	250.000	0	0
Project 'Spierziektecongres'	10.000	10.000	10.000
Project 'Hartenwens VriendenLoterij'	4.000	0	3.000
Overig	1.721	15.000	0
	265.721	25.000	13.000
Vrijval projectsubsidie 'ISNO/Spierziekten Centrum Nederland'	-114.547	0	0
Vrijval projectsubsidie 'Cerebrale Parese'	-102.201	0	0
Vrijval projectsubsidie 'Hartenwens VriendenLoterij'	-44	0	0
Totaal	48.929	25.000	13.000

In 2016 heeft Spierziekten Nederland een projectsubsidie 'Spoedhulp bij spierziekten' ad €250.000 aangevraagd en toegekend gekregen. Het project was niet begroot.

L3 Voorlichting

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Eigen activiteiten:			
Pers en publiciteit	35.596	30.500	41.114
Communicatie achterban	181.594	138.000	191.139
Online voorlichting	75.580	59.000	52.518
Voorlichtingscampagnes	101.646	38.100	311.331
Voorlichtingsevents	100.694	90.000	92.715
Voorlichting via wervingsactiviteiten	108.608	144.400	143.986
	603.718	500.000	832.803
Toerekening kosten eigen organisatie	656.796	738.000	641.194
Totaal	1.260.514	1.238.000	1.473.997

De totale voorlichtingskosten zijn licht hoger dan begroot en zijn ten opzichte van 2015 gedaald met €213.483 (-14,5%).

Hogere kosten in 2015 kwam door de investering in de voorlichtingscampagne 'Daar gebruik je spieren voor' (€151.000) en daarnaast werd er meer zendtijd voor tv en radio tijdens de collecteperiode ingekocht.

Binnen de begroting is ruimte vrijgemaakt voor voorlichtingscampagnes. Dit omdat kennis over spierziekten en de impact ervan ook in 2016 focus heeft gekregen.

Wervingsactiviteiten leveren ook een directe bijdrage aan de bekendheid van de spierziekten. Het publiek wordt tevens geïnformeerd over de onderzoeken voor de diverse spierziekten. Om die reden wordt een deel van de wervingskosten toegerekend aan voorlichting.

M. Wervingskosten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Kosten collectemateriaal	82.109	50.000	69.004
Werving collecte	71.394	90.000	80.327
Overige kosten collecte	2.302	20.000	23.493
Kosten regio's	76.828	80.000	76.226
Werving donateurs	108.108	140.600	209.688
Acties	14.039	12.400	9.185
Kosten geoormerkte loten VriendenLoterij	90.000	100.000	100.051
Overige wervingskosten	21.635	7.000	30.259
	466.415	500.000	598.233
Toerekening kosten eigen organisatie	582.484	600.000	557.434
Totaal	1.048.899	1.100.000	1.155.667

Kostenpercentage wervingskosten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Wervingskosten	1.048.899	1.100.000	1.155.667
Som van de geworven baten	6.765.430	5.625.000	6.125.725
Kostenpercentage wervingskosten	15,5%	19,6%	18,9%

De totale wervingskosten zijn binnen de begroting gebleven en zijn ten opzichte van 2015 gedaald met €106.768 (-9,2%).

De daling komt met name door de lagere kosten 'Werving donateurs' in 2016.

Onder 'Kosten collectemateriaal' zijn de inkoop- en vervoerskosten van de collectematerialen opgenomen.

Kosten 'Werving collecte' hebben betrekking op kosten van telemarketingsbureaus voor het werven van collecte-organisatoren en collectanten.

Onder 'Overige kosten collecte' zijn inbegrepen de kosten van cadeaus voor vrijwilligers en jubilarissen.

'Kosten Regio's' hebben betrekking op de kosten van regiomedewerkers die niet in loondienst zijn van het fonds.

Onder kosten 'Werving donateurs' zijn de productie- en portokosten van mailings opgenomen.

De kosten 'Werving donateurs' zijn ten opzichte van 2015 gedaald met €101.580 (-48,4%). In 2015 werd extra geïnvesteerd in de prospect mailings (€58.000) en werving aan de deur (€78.000).

In 2016 werd eveneens geïnvesteerd in het werven van geoormerkte loten van de VriendenLoterij. Van elk verkochte lot is 50% van de lotprijs bestemd voor het fonds.

N. Kosten beheer en administratie

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Toerekening kosten eigen organisatie	176.746	173.000	206.760
Totaal	176.746	173.000	206.760

Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die de organisatie maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en niet worden toegerekend aan de doelstelling of werving van baten.

De toerekening van de kosten eigen organisatie, in procenten per doelstelling, is bepaald aan de hand van de bestede uren per medewerker per doelstelling in het boekjaar.

De volgende kostenposten zijn voor 100% toebedeeld aan de kosten beheer en administratie:

- bankkosten
- accountantskosten
- advieskosten

Kosten van uitzendkrachten worden toebedeeld aan de bestemmingen waarvoor de uitzendkrachten zijn ingehuurd.

Kostenpercentage beheer en administratie

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Kosten beheer en administratie	176.746	173.000	206.760
Som van de lasten	7.164.553	7.024.000	7.828.593
Kostenpercentage beheer en administratie in % totale lasten	2,5%	2,5%	2,6%

O. Kosten eigen organisatie

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
O1 Personeelskosten	1.464.991	1.480.000	1.418.718
O2 Huisvestingskosten	58.706	75.000	62.443
O3 Kantoor- en algemene kosten	303.409	332.000	335.633
O4 Afschrijvingen	53.039	91.000	58.387
Totaal	<u>1.880.145</u>	<u>1.978.000</u>	<u>1.875.181</u>
Af: doorberekening kosten aan project Spierziekten Centrum Nederland	0		-44.878
	<u>1.880.145</u>		<u>1.830.303</u>

De stijging van de kosten eigen organisatie wordt met name veroorzaakt door de stijging van de personeelskosten als gevolg van de stijging van het aantal fte's.

O1 Personeelskosten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Lonen en salarissen	992.868	1.003.000	953.385
Sociale lasten	162.767	161.000	152.439
Pensioenen	242.416	208.000	228.461
Ziektekostenverzekeringen	14.644	15.000	14.665
Ontvangen ziekengeld	-3.339	0	-7.957
Belaste vergoedingen	2.677	0	8.738
Reiskosten woon-werkverkeer	17.071	18.000	17.423
Mutaties reservering vakantiedagen	12.552	60.000	45.665
Overige personeelskosten	23.335	15.000	5.899
	<u>1.464.991</u>	<u>1.480.000</u>	<u>1.418.718</u>
Af: doorberekening kosten aan project Spierziekten Centrum Nederland	0		-34.499
	<u>1.464.991</u>		<u>1.384.219</u>
Gemiddeld aantal werknemers in fte's:	19,8	20,1	18,6
Aantal werknemers in fte's ultimo boekjaar:	<u>20,2</u>		<u>19,3</u>

Het aantal werknemers dat werkzaam is buiten Nederland is nihil.
Ultimo 2016 is er geen lopend verzuimgeval.

O2 Huisvestingskosten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Gas/water/licht	7.314	11.000	9.017
Onderhoudskosten	20.000	20.000	20.000
Overige huisvestingskosten	31.392	44.000	33.426
	<u>58.706</u>	<u>75.000</u>	<u>62.443</u>
Af: doorberekening kosten aan project Spierziekten Centrum Nederland	0		-1.818
	<u>58.706</u>		<u>60.625</u>

De post 'Onderhoudskosten' betreft de jaarlijkse dotatie aan de voorziening groot onderhoud.
Onder 'Overige huisvestingskosten' zijn inbegrepen de kosten van gemeentelijke belastingen en verzekeringen.

O3 Kantoor- en algemene kosten

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Portokosten	20.179	18.000	17.634
Telefoonkosten	12.519	14.000	12.959
Kantoorartikelen	3.988	9.000	5.882
Drukwerk	4.124	5.000	4.199
Contributies	36.390	38.000	41.013
Imago-onderzoek	0	11.000	0
Bankkosten	18.905	18.000	19.019
Accountantskosten	31.404	38.000	37.510
Advieskosten	29.805	15.000	36.703
Uitzendkracht	0	0	42.488
Werkzaamheden derden	3.921	4.000	6.191
Advies en begeleiding automatisering	100.780	100.000	63.243
Organisatiekosten inzake vrijwilligers	2.321	3.000	3.214
	<u>264.336</u>	<u>273.000</u>	<u>290.055</u>
Overige kantoor- en algemene kosten	10.751	14.000	11.270
Reis- en verblijfkosten	28.322	45.000	34.308
	<u>303.409</u>	<u>332.000</u>	<u>335.633</u>
Af: doorberekening kosten aan project Spierziekten Centrum Nederland	0		-7.002
	<u>303.409</u>		<u>328.631</u>

De totale kantoor- en algemene kosten zijn €32.224 (-9,6%) minder dan 2015 en €28.591 (-8,6%) minder dan begroot.

Hogere kosten in 2015 kwam door het inhuren van een uitzendkracht ter versterking van het secretariaat.

Accountantskosten hebben betrekking op het honorarium voor de jaarrekeningscontrole 2016 en de aanvullende kosten 2015.

Advieskosten hebben onder meer betrekking op advies op het gebied van schenkingen.

Kosten "Advies en begeleiding automatisering" betreffen de kosten van onderhoudscontracten van de automatiseringssystemen.

Hogere kosten in 2016 kwam door begeleiding en implementatie van een update van het automatiseringssysteem.

O4 Afschrijvingen

	Werkelijk 2016	Begroting 2016	Werkelijk 2015
	€	€	€
Afschrijvingen	53.039	91.000	58.387
	<u>53.039</u>	<u>91.000</u>	<u>58.387</u>
Af: doorberekening kosten aan project Spierziekten Centrum Nederland	0		-1.559
	<u>53.039</u>		<u>56.828</u>

P. Saldo financiële baten en lasten

	Werkelijk 2016	Werkelijk 2015	Werkelijk 2014	Werkelijk 2013	Werkelijk 2012
	€	€	€	€	€
Opbrengst beleggingen					
Obligatierente	230.397	285.031	314.869	330.128	353.269
Dividend	92.652	92.722	129.311	130.198	119.731
Gerealiseerde koersresultaat	514.755	531.994	152.465	297.578	-46.816
Ongerealiseerd koersresultaat	-148.177	-77.340	381.845	621.093	941.055
Bruto beleggingsresultaat	689.627	832.407	978.490	1.378.997	1.367.239
Kosten beleggingen	74.870	75.981	69.793	58.205	55.524
Rentevergoeding MSVN Fonds Bijz. Projecten	0	0	0	0	24.163
Rentedotatie nalatenschap	2.700	0	0	0	0
Netto beleggingsresultaat	612.057	756.426	908.697	1.320.792	1.287.552
Netto resultaat liquide middelen (spaarrekeningen en deposito's)	52.492	75.879	80.875	88.042	129.965
Netto opbrengst beleggingen	664.549	832.305	989.572	1.408.834	1.417.517
Begroting	675.000	925.000	925.000	925.000	1.085.000
Rendement beleggingen (exclusief liquiditeiten)*	5,3%	5,7%	6,2%	8,5%	8,2%
Gemiddeld rendement beleggingen (exclusief liquiditeiten) 2012-2016 in %					6,78%
Gemiddeld rendement beleggingen (exclusief liquiditeiten) 2012-2016 in €					977.105

De renteopbrengst van obligaties is ten opzichte van 2015 afgenomen met €54.634 (19,2%). De daling is veroorzaakt door de verkoop van obligatieleningen afgelopen jaren.

De obligaties worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verhoogd of verlaagd met de boekwaarde van het agio/disagio. Het agio/disagio wordt afgeschreven gedurende de resterende looptijd van de lening.

* O.b.v. gemiddeld belegd vermogen volgens waarderingsgrondslagen Prinses Beatrix Spierfonds.

Bezoldiging bestuur en directie

Bezoldiging bestuur

Zoals vastgelegd in onze statuten, ontvangen de bestuursleden geen vergoeding voor hun werkzaamheden en er werden ook geen onkostenvergoedingen betaald.

Aan de bestuursleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Bezoldiging directie

Naam	J.-I. de Ruijter
Functie	directeur

Dienstverband

Aard (looptijd)	onbepaald
Uren	37,5
Parttime percentage	100
Periode	12

Bezoldiging (in euro's)

Jaarinkomen 2016

Brutosalaris	101.532	
Vakantiegeld	8.461	
Uitbetaling vakantiedagen	0	
Eindejaarsuitkering, 13e mnd.	0	
Variabel jaarinkomen	0	
Totaal jaarinkomen		109.993

Sociale lasten (werkgeversdeel)	9.597
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	26.656
Belastbare vergoedingen/bijtellings	0
Overige beloningen op termijn	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0

Totaal bezoldiging 2016

146.247

Totaal 2015

140.759

Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het Prinses Beatrix Spierfonds de "Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen" van Goede Doelen Nederland en de Code Wijfels. De Adviesregeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij het Prinses Beatrix Spierfonds vindt plaats door het bestuur. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 425 punten in de functiegroep "H" met een maximaal jaarinkomen van €114.247 (1 fte/12 mnd).

Het jaarinkomen van de directeur in loondienst ad €109.993 blijft binnen het maximum van €114.247 (1 fte/12 mnd) volgens de VFI Beloningsregeling.

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar het bestuursverslag op onze website (hoofdstuk Organisatie (Directie)).

Toelichting

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het bezoldigingsbeleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in 2015. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning wordt de Goede Doelen Nederland Beloningsregeling toegepast.

De belastbare vergoedingen en bijtellings betreffen de bijtelling wegens privé gebruik van de bedrijfsauto.

Met de heer De Ruijter is overeengekomen dat de ter beschikking gestelde auto uitsluitend zal worden gebruikt voor woon-werkverkeer en zakelijke reizen. De bijtelling wegens privé gebruik van de bedrijfsauto is hierdoor niet van toepassing.

De pensioenlasten betreft het werkgeversdeel van de aan de pensioenverzekeraar verschuldigde premie.

Aan de directeur zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Vaststelling jaarrekening

Het bestuur van het Prinses Beatrix Spierfonds heeft de jaarrekening 2016 vastgesteld en goedgekeurd in de vergadering van 21 april 2017.

Resultaatverdeling

Het bestuur heeft de verdeling van het resultaat van het boekjaar 2016 ad €389.499 (positief) zoals opgenomen in de staat van baten en lasten goedgekeurd.

Ondertekening bestuur

Mevrouw J.M. Cramer
(Voorzitter)

De heer H.G.M. Blocks
(Vicevoorzitter, Penningmeester)

Mevrouw A.E. van der Pauw
(Secretaris)

Mevrouw M.J.G.H. Smeets
(Bestuurslid)

De heer J.J. Driessen
(Bestuurslid)

De heer P. Scheltens
(Bestuurslid)

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De accountantsverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Prinses Beatrix Spierfonds.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016.

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Prinses Beatrix Spierfonds te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Prinses Beatrix Spierfonds per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Prinses Beatrix Spierfonds zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 10 mei 2017

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
A.P. Buteijn RA